

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α.** «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου
- β.** «Αντιπολιτευτικοί όμιλοι»
- γ.** «Ορεινοί».

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- α.** Στα πελατειακά δίκτυα κάθε οικογένεια συνδεόταν κάθετα με άλλες οικογένειες και οριζόντια με πάτρωνες-προστάτες και τις οικογένειές τους, που είχαν υψηλότερη κοινωνική θέση.
- β.** Ο Μαυροκορδάτος από την αρχή έβλεπε το σύνταγμα ως την τελική πράξη μιας σειράς εσωτερικών μεταρρυθμίσεων.
- γ.** Οι ιδέες του Διαφωτισμού δεν είχαν ιδιαίτερη διάδοση στην απελευθερωμένη Ελλάδα.
- δ.** Κατά την περίοδο του Κριμαϊκού πολέμου το αγγλικό και το ρωσικό κόμμα έχασαν την εμπιστοσύνη των οπαδών τους με τη βίαιη συμπεριφορά της Αγγλίας και της Ρωσίας απέναντι στην Ελλάδα με το ναυτικό αποκλεισμό της χώρας.
- ε.** Στη Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους, το 1822, ο ανταγωνισμός για την εξουσία πήρε μεγάλες διαστάσεις.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

- α.** Από ποια αντίληψη επηρεάζονταν οι επιλογές του αγγλικού κόμματος και ποιες αρχές θεωρούσε ως θεμελιώδεις του πολιτικού συστήματος; (μονάδες 4)

β. Ποιες ήταν οι απόψεις του Μαυροκορδάτου για την κρατική οργάνωση; (μονάδες 8)

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Ποια αναγκαιότητα επέβαλε την ψήφιση της αρχής της δεδηλωμένης, ποιο ήταν το περιεχόμενό της και ποια η σημασία της;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παραθέματα να αναφερθείτε:

α. Στο ιδιαίτερο πρόβλημα για το κόμμα των «ναπαίων» την περίοδο της βαυαροκρατίας.

β. Πώς η λύση του οδήγησε στην παρακμή του ρωσικού κόμματος;

Μονάδες 25

Κείμενο 1

«Η ορθόδοξος Ανατολική Αποστολική Εκκλησία του Βασιλείου της Ελλάδος, εν Πνεύματι μη αναγνωρίζουσα άλλην κεφαλήν, παρά τον θεμελιωτήν της Χριστιανικής πίστεως τον Κύριον και Σωτήρα ημών Ιησούν Χριστόν, κατά δε το διοικητικόν μέρος έχουσα αρχηγόν τον Βασιλέα της Ελλάδος, είναι Αυτοκέφαλος και ανεξάρτητος από πάσης άλλης εξουσίας φυλαττομένης απαραχάρακτου της δογματικής ενότητας, κατά τα παρά πάντων των ορθοδόξων Ανατολικών Εκκλησιών ανέκαθεν πρεσβευόμενα».

(Νομοθετική πράξη της Αντιβασιλείας «περί της ανεξαρτησίας της Ελληνικής Εκκλησίας», 23 Ιουλίου/4 Αυγούστου 1833)

Κείμενο 2

Η ανακήρυξη του Αυτοκέφαλου από την πλευρά των Βαυαρών συνιστά μια ενέργεια πειθαρχησης στην έννοια του κράτους και ταυτόχρονα μια απόπειρα πολιτικού και ιδεολογικού ελέγχου πάνω στην εκκλησιαστική εξουσία. Είναι μια ενέργεια που οριοθετεί τη σχέση μεταξύ έθνους-κράτους και Εκκλησίας χωρίς να φτάνει ποτέ στην ρήξη· δεν παύει όμως να είναι μια σαφής δήλωση ότι το έθνος πλέον ορίζεται πολιτικά και όχι θρησκευτικά. Η ανακήρυξη του Αυτοκέφαλου λειτουργεί ως φράγμα στη ρωσική επιρροή. Η Αντιβασιλεία είναι φανερό πως γνωρίζει τον πολιτικό ρόλο αλλά και τη σχέση του Κλήρου με τη ρωσική πολιτική και επιδιώκει την αποδυνάμωση της. Παράλληλα, το αλλόδοξο* του βασιλιά αλλά και η έλευση δυτικών ιεραπόστολων δυναμιτίζουν περισσότερο την ατμόσφαιρα.

*Πρεσβεύει άλλο δόγμα.

Μυρτώ Λάμπρου, «Ο αντίκτυπος της εκκλησιαστικής πολιτικής της Αντιβασιλείας στη σχέση Ελλήνων-Βαυαρών. Η περίπτωση των αδελφών Σούτσων», in: Alexandros-Andreas Kyrtis und Miltos Pechlivanos (Hg.), Compendium der deutsch-griechischen Verflechtungen, 15.09.20

Κείμενο 3

«Επειδή ο βασιλιάς δεν ήταν ορθόδοξος είχε λόγους να ανησυχεί μήπως η επιθυμία για την αντικατάσταση του από ορθόδοξο βασιλιά μεταδιδόταν από την ακραία ομάδα των Ναπαίων και σε άλλους [...] Από την άλλη μεριά, ο βασιλιάς δεν μπορούσε να επιτρέψει στους συντηρητικούς μεγάλες ελευθερίες γιατί θα αποτελούσαν πρόκληση για τον ελληνικό φιλελεύθερο τύπο, θα δυσφήμιζαν τη χώρα στη Δυτική Ευρώπη, ή θα προκαλούσαν ανησυχίες στη Γαλλία και στην Αγγλία μήπως ανακληθεί το αυτοκέφαλο. Για να αποφύγει τόσο τη Σκύλλα όσο και τη Χάρυβδη, το Στέμμα κατέφυγε στο επινόημα να επιτρέψει στο κόμμα των Ναπαίων να ελέγχει την Γραμματεία επί των Εκκλησιαστικών και την Ιερά Σύνοδο, αλλά να διατηρήσει για λογαριασμό του, χάρη στο σύστημα του καισαροπαπισμού, τη δυνατότητα άσκησης “βέτο*”».

* το βέτο (ή αρνησικυρία) είναι το δικαίωμα ή η διαδικασία με την οποία ένα άτομο, μια χώρα ή ένας φορέας μπορεί να αποτρέψει μονομερώς μια απόφαση, έναν νόμο ή μια ενέργεια, ακόμη και αν η πλειοψηφία συμφωνεί.

Petropulos John A., *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο ελληνικό βασίλειο*, ΜΙΕΤ, 1997.

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το παράθεμα να αναφερθείτε στα θεμελιώδη δικαιώματα και στις βασιλικές εξουσίες που κατοχυρώθηκαν με το σύνταγμα του 1844.

Μονάδες 25

Κείμενο 1

- Άρθρον 3. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου και συνεισφέρουσιν αδιακρίτως εις τα δημόσια βάρη, αναλόγως της περιουσίας των· μόνοι δε οι πολίται Έλληνες είναι δεκτοί εις όλα τα δημόσια επαγγέλματα.
- Άρθρον 8. Η κατοικία εκάστου είναι άσυλος· ουδεμία κατ' οίκον έρευνα ειμή όταν και όπως ο νόμος διατάσση.
- Άρθρον 10. Πας της δύναται να δημοσιεύη προφορικώς τε, εγγράφως και δια του τύπου της στοχασμούς του, τηρών της νόμους του Κράτους. Ο τύπος είναι ελεύθερος και λογοκρισία δεν επιτρέπεται.
- Άρθρον 15. Η νομοθετική εξουσία ενεργείται συνάμα υπό του Βασιλέως, της Βουλής και της Γερουσίας.
- Άρθρον 20. Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε δια των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων Υπουργών.
- Άρθρον 23. Ουδεμία πράξις του Βασιλέως ισχύει, ουδ' εκτελείται, αν δεν ήναι προσυπογεγραμμένη παρά του αρμοδίου υπουργού, όστις διά μόνης της υπογραφής του καθίσταται υπεύθυνος.

Σβώλου Αλέξανδρου, *Τα Ελληνικά συντάγματα 1822-1952*, εκδόσεις Στοχαστής, Αθήνα 1972, σελ. 111-114.

Καλή επιτυχία!